

Odpustki

Odpustek je zunaj zakramentalno pred Bogom veljavno odpuščanje časne kazni za že storjene grehe. Vsak greh, tudi mali, ima za posledico nezdravo navezanost na stvari in ta navezanost je potrebna očiščenja – bodisi na tem svetu, bodisi po smrti, v stanju, ki ga imenujemo vice. Očiščevanje v obliki odpustkov nas torej osvobodi od tega, kar imenujemo »časna kazen« za greh.

Odpustki so popolni (odpustijo vse časne kazni) in nepopolni (odpustijo le del časnih kazni). Za prejem odpustka mora biti vernik prost vseh malih grehov (torej prejeti zakrament spovedi), biti nenavezan na greh, prejeti obhajilo in moliti po namenu svetega očeta. Odpustke za žive je mogoče prejeti le zase, drugim pa jim lahko namenimo le, če so že pokojni.



V imenu dekanijskih duhovnikov sestavil Jani Družovec

zakrament spovedi



»Spreobrnite se!«

Prve Jezusove besede v evangelijih so klic k spreobrnjenju: »Čas se je dopolnil in božje kraljestvo je blizu. Spreobrnite se in verujte evangeliju« (Mr 1,15). Kraj prvega in temeljnega spreobrnjenja k veri v Jezusov evangelij je zakrament krsta, saj se človek takrat v svoji veri ali veri staršev odpove zlu in je deležen odpuščanja grehov. Toda Kristusov klic k spreobrnjenju po prejetem zakramentu krsta ne zamre. Nenehno nas vabi k vračanju nazaj na njegovo pot. Takšno spreobrnjenje je predvsem delo božje milosti, ki stori, da se naša srca vrnejo k Bogu in nam daje moč, da znova začnemo.

Edini, ki odpušča grehe, je Bog. To je Jezus nazorno pokazal s številnimi odpuščanji grešnikom. Ko pa se je apostolom po vstajenju prikazal, je oblast odpuščanja grehov podelil njim in njihovim naslednikom. To je nadvse slovesno izraženo v Jezusovih besedah apostolu Petru: »Dal ti bom ključe nebeškega kraljestva; karkoli boš zavezal na zemlji, bo zavezano tudi v nebesih; in karkoli boš razvezal na zemlji, bo razvezano tudi v nebesih« (Mt, 16, 19). Ob tem je vredno poudariti, da je kljub podeljeni oblasti še vedno samo Bog tisti, ki grehe odpušča. Spovednik namreč ni gospodar, ampak služabnik božjega odpuščanja. V zakramentu spovedi se to pred služabnikom Cerkve zgodi na viden in zakramentalen način.

Oblike zakramenta skozi zgodovino

V potekanju stoletij se je konkretna oblika, s katero je Cerkev izvajala od Jezusa prejeta oblast odpuščanja, zelo spreminjala. V prvih stoletjih je bila spoved kristjanov, ki so po svojem krstu storili posebno velike grehe (na primer malikovanje, uboj ali prešuštvo), povezana z zelo strogo disciplino, po kateri so morali spokorniki delati javno pokoro za svoje grehe, pogosto dolga leta, preden so prejeli odvezo. Takšna spoved je bila po krstu možna samo enkrat v življenju.

V sedmem stoletju so irski misijonarji v celinsko Evropo prinesli »privatno« opravlanje pokore, ki ne zahteva dolgotrajnega in javnega izvrševanja spokornih del pred prejemom odveze. Zakrament se od tedaj izvršuje v bolj tajni obliki med spokornikom in duhovnikom. Ta nova praksa je predvidevala možnost ponovitve spovedi in tako odprla pot k rednemu pristopanju k temu zakramentu. V glavnem to obliko spovedi Cerkev uporablja še danes.

Spokornikova dejanja pri zakramentu spovedi

Bistveno spokornikovo dejanje je **kesanje** nad storjenimi grehi. Kesanje predstavlja žalost zaradi grehov in vsebuje sklep v prihodnje več ne grešiti. Če ni kesanja, o spovedi niti ne moremo govoriti, saj je človek v svojem srcu še vedno navezan na grešna dejanja in se jim ni pripravljen odpovedati ali jih popraviti. Nadvse primerno je, da se spokornik na prejem zakramenta pripravi z izpraševanjem vesti v luči božje besede, da tako more zares spoznati svoje grehe.

Ko človek čuti kesanje zaradi grehov, se jih **izpove** duhovniku. Z izpovedjo in priznanjem človek grehom pogleda v obraz, prevzame zanje odgovornost in se s tem znova odpre Bogu. Spokorniki morajo pri spovedi navesti vse smrtne grehe, ki se jih po skrbnem izpraševanju vesti zavedo, pa naj bodo še tako skrivni. Če kdo kakšnega od takih grehov vedoma prikrije, potem Boga v resnici ne prosi za pravo odpuščanje. Če se namreč bolnik sramuje odkriti zdravniku svojo rano, tedaj zdravnik ne ozdravi tega, česar ne pozna.

Tretje spokornikovo dejanje pa je **zadoščevanje**, ki predstavlja popravilo storjene škode in krivic (na primer vrnitev ukradenih reči, popravilo dobrega imena obrekovanega, povrnitev odškodnine za poškodbe). Odveza namreč odstrani greh, ne popravi pa raznovrstnega nereda, ki ga je povzročil greh. Znamenje zadoščevanja je tudi pokora, ki jo naloži spovednik. Pokora mora upoštevati spokornikove osebne razmere in mora iskati njegov duhovni blagor, ki vodi k spreobrnjenju in popolnjenju.



Učinki zakramenta spovedi

Zakrament spovedi torej vrača izgubljeno posvečujočo milost in odpušča vse grehe, storjene po krstu. Odpustijo se vsi grehi, tudi največji; ni namreč greha, ki bi bil neodpustljiv zaradi svoje teže, saj tudi Božje usmiljenje ne pozna meja. Grehi so odpuščeni za vedno; krivda za greh se ne povrne. Odpuščanje pa ni pogojeno s tem, da bi spokornik nikoli več ne padel.

Za velik greh se šteje, ko so izpolnjeni trije pogoji: da je greh storjen popolnoma zavestno, prostovoljno in če je teža dejanja dovolj velika. Malih grehov se ni zapovedano spovedovati, je pa seveda dovoljeno in celo zelo priporočeno zaradi koristnosti. Spoved malih grehov je namreč spoved iz pobožnosti za notranji napredek, po katerem se množi pravo spoznanje samega sebe, raste krščanska ponižnost, izkoreninja se pokvarjenost, očiščuje se vest, krepi se volja in pomnožuje milost – skratka pomaga napredovati v dobrem.